

POLITSEI- JA PIIRIVALVEAMET

Liina Roosimägi
Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet
info@ttja.ee

Teie 13.07.2022 nr 16-7/20-06527-044

Meie 02.09.2022 nr 1.11-11/168-3

Vastuskiri

Politsei- ja Piirivalveamet (edaspidi PPA) edastab oma seisukohad esitatud Saare-Liivi 1-4 ja Sõrve 1-2 hoonestusloa taotluste kohta.

1. Hoonestusloas esitatud tehnilised andmed

Vastavalt TTJA selgitustele menetletakse taotlusi nende esitamise ajal kehtinud seaduste, sh Veeseaduse alusel. Nimetatud seaduse kuni 06.05.2022 kehtinud redaktsiooni § 218 lõike 2 punkt 2 nägi ette, et hoonestusloa taotleja esitab taotluses mh andmed ehitise **maksimaalse kõrguse** ja sügavuse kohta. Alates 07.05.2022 on hoonestusloa menetlusega seotud normid sätestatud ehitusseadustikus, mille § 113³ lõike 2 punkt 3 kohaselt tuleb esitada andmed **maksimaalse kõrguse** ja muude oluliste tehniliste näitajate andmed. Seega on mõlema seaduse mõte, et taotluses esitatakse maksimaalsed soovitud dimensioonid.

Utilitas Wind AS kõigis HL taotlustes on punkti 3 pealkiri küll „Ehitise maksimaalne kõrgus ja sügavus ning muud olulised tehnilised andmed“, ent taotluse tekstis kirjeldatakse vastavaid parameetreid sõnaga „vähemalt“ (*„mille kogukõrgus merepinnast on vähemalt 400 m, seejuures on elektrituuliku torni kõrgus vähemalt 250 m ning rootori diameeter vähemalt 300 m“*). Kuivõrd aga suure ruumilise mõjuga tuulikute dimensioonidel on oluline mõju muuhulgas mereturvalisuse, mere- ja õhuseirele, otsingu- ja päästetegevusele ning merereostustõrjele, on oluline esitada maksimaalne, mitte vähim kõrgus.

Eesti mereala planeeringu seletuskirja (<https://www.fin.ee/riik-ja-omavalitsused-planeeringud/ruumiline-planeerimine/mereala-planeering>) punkt 5.6.2 kohaselt on tuuleenergeetika ruumilise planeerimise lahend ja mõjuhinnang läbi viidud tuuleparkidele, mille eeldatav tipukõrgus on suurusjärgus 300 m, rootori diameeter suurusjärgus 250 m ja tuulegeneraatorite põhjakinnituse tüübiks on gravitatsioonivundament või mõjult sellega sarnane (seletuskirja lk. 37).

Planeeringu seletuskirja punkt 5.6.5 tuuleenergeetika suunised ja tingimused alapeatükk tingimused p.3 ja p 4 sätestavad järgmised tingimused:

„p. 3. Tuuleenergeetika arendamiseks sobivatele aladele rajatakse selliste vundamendilahendustega tuulikud, millega kaasnevad keskkonnamõjud on samaväärsed või väiksemad gravitatsioonivundamentidel tuulikute rajamise mõjudega.“

p.4. Juhul, kui tuuleenergeetika arendamise mõju teiste tehnoloogiate puhul on hinnatud käesolevast, gravitatsioonivundamentidel tuulikutele põhinevast lahendusest eeldatavalt suurem, tuleb koostada uus planeering asjakohasele osale merealast ja leida teistele tehnoloogiatele sobivad alad.“

Seega oleme seisukohal, et planeeringulahenduse tingimustest kinni pidades saab alustada hoonestuslubade taotluste menetlemist eeldusel, et tuulikute tipukõrgus ei ületa 300 m ning põhjakinnituseks on gravitatsioonivundament. Vastavalt planeeringu seletuskirja tingimustele on neist tehnilistest lahendustest ja gabariitidest oluliselt erineva mõju puhul vajalik uus planeering ja sellega seotud mõjuhindamine.

- Teeme ettepaneku hoonestusloa taotlused maksimaalse kõrguse ja vundamendi tüübi osas viia kooskõlla mereplaneeringu tuuleenergeetika lähtetingimustega ning järgida vastavaid piiranguid ka kõigi teiste mereala planeeringu tuuleparkide hoonestusloa taotluste menetlemisel.
- Hoonestusloa taotlustes märkida ära vastav taotletav maksimaalkõrgus, mitte arendaja soovitatav vähim kõrgus, mis ületab vähemalt 25% planeeringulahenduse mõjuhindamisel arvestatud maksimaalse kõrgus sisendit.

2. Hoonestusloa kaardimaterjalide vormistamine

Hoonestusloa taotluse kaardimaterjalil on esitatud vaid taotletava ala piirid ja lähiümbruse kaart, ent puudub ülevaatlilik kaart selle naabruses asuvates tuuleparkide arendusaladest (sh isegi sama ettevõtte poolt kõrvalasuvates ja samal ajal esitatud HL taotlusega aladest).

- Teeme ettepaneku HL taotlused täiendada vähemalt iga merepiirkonna ülevaatekaardiga, millel on esitatud ka taotletava alaga piirnevad arendusalad ja vastavalt tähistatud kõrval olevad HL taotlused.

3. Seisukohad mereturvalisuse ja merejulgeoleku kontekstis hoonestuslubade menetlusse võtmisest

Aktiivse laevaliikluse ja kalandusega seotud merealad ning Ruhnu saare laeva- ja lennuliikluse ühendusteel on riikliku mereplaneeringu käigus planeeritud osaliselt kattuvalt tuuleenergeetika arendusaladega.

Täna puudub PPA-l teadmine ja väljaõpe, et viia läbi pääste- ja merereostustõrjeoperatsioone tuuleparkide sees, vahel ja mõjupiirkondades. Eesti NATO õhuturbe eeltingimuseks on lennupääste võimekuse tagamine PPA poolt. Samuti vajab selgitamist, milliselt korraldatakse nt tuulegeneraatorites hättasattunud või neilt vette kukkunud isikute päästmine: kas see jääb PPA vastutada ning kelle poolt korraldatakse vastava täiendava võimekuse arendamine ja rahastus. Hoonestusloa taotlustest ega nende menetlemise seadusandlusest ei selgu, millisel kujul hinnatakse ja tagatakse HL menetlemise tulemusena, et tuuleenergeetika arendamisel tekkivad täiendavad mereturvalisuse riskid saavad maandatud ning kuidas toimub vastavate täiendavate kulutuste ja võimekuse arendamise rahastamine.

Keskkonnaministeeriumi poolt tellitud merereostuse õnnetuste riskianalüüs¹ tõi välja, et arvestades nii laevaliikluse ohupilti kui PPA laevastiku olemist, baseerumist ning reageerimise

¹ <https://www.envir.ee/keskkonnakasutus/merekeskkonna-kaitse/mere-ja-mere-kasutusega-seotud-projektid#naftareostustorje-vo>

ajakulu on Lääne-Saaremaa ja Liivi Lahe keskosa merereostuse tõrje võimekus ebarahuldav. Saare-Liivi 1-3 tuulepargid asuvad väiksemal või suuremal määral Ruhnu-Roomassaare laevateel ja lennukoridoris, mistõttu on oluline et vastavad piisava turvavaruga liikumiskoridorid määratakse kogu piirkonna lõikes, mitte ei püüta lahendust leida iga HL menetlemisel eraldi. Maa-ameti hoonestusloa kaardirakenduse² kohaselt on samale Liivi-Lahe tuuleenergeetika arendusalale on laekunud taotlused ka teistelt ettevõtelt (European Energia Estonia OÜ Ruhnu 1 ja 2, UAB „Ignitis Renewables“ Ala 2), mis on juba HL taotletava ala esitamisel arvestanud Ruhnu liiklemiskoridori säilitamise vajadusega. Seega vastavalt Ehitusseadustikule konkureerivate taotluste olemasolul tuleb muude kriteeriumite seas hinnata ka kõige paremaid lahendusi mere- ja lennuliikluse turvalisust arvestades. Kuivõrd European Energia Estonia OÜ ja UAB „Ignitis Renewables on HL taotlused esitanud peale merealade planeeringu kehtestamist, siis on need vormistatud vastavalt ehitusseadustiku nõuetele, mis annavad sellele eelnevalt veeseaduses sätestatud HL menetlusest parema ülevaate taotletava projekti ja arendaja taustast. Sellest lähtuvalt soovitame erinevate ettevõtete taotluste paremaks hindamiseks ja võrdseks kohtlemiseks kaaluda võimalust Utilitas Wind HL taotluste täiendamiseks vastavalt ehitusseadustikus sätestatud nõuetele.

Seoses Irbe väina suudmeala laevateede ristumise piirkonnas esitatud Sõrve 2 hoonestusloa taotlusega peame vajalikuks välja tuua, et seda läbib laevatee ning seal on ühtlasi ka Irbe väina sisse ja välja liikumise pöördepiirkond. Tuulepargi rajamisel halveneks tunduvalt selle piirkonna mereturvalisus. Juba ilma tuuleparke kavandamata leiti 2015. aastal koostatud riskihinnangus³, et laevateede ristumise, merepõhja ja ranniku liigendatuse ja madalike, keeruliste ilmastiku- ja jääolude ning tiheda laevaliikluse tõttu on Irbe väina piirkond väga halvasti riskiennetuse meetmetega kaetud ja suure ohutusemehga. Riskihinnangu tulemusena tehti ettepanek sarnaselt Tallinn-Helsingi piirkonnaga seal kasutusele võtta rahvusvaheline aktiivne laevajuhtimise lahendus nagu GOFREP-i ja Tallinn VTS teenus. Keerulistes ja ohtlikes oludes võivad nii otsingu- ja pääste- kui merereostustõrje tegevused olla seal oluliselt takistatud.

Seoses eelkirjeldatud kõrgendatud ohuolukorraga teeme TTJA-le ettepaneku Sõrve 2 HL taotluse võtta menetlusse siis, kui on leitud lahendused eelnevalt nimetatud probleemidele mereturvalisuse tagamisel. Hetkel võib see arendus häirida laevaliiklust laevateel.

4. Soovitused uuringute loendi konsolideerimiseks ning mereturvalisuse, sh. SAR ja reostustõrje teemaliste uuringute riiklikuks korraldamiseks

Hoonestusloa taotlustes on esitatud esialgne nimestik erinevatest uuringutest, mida hoonestusloa menetlejale esitatakse. Kui keskkonnavaldkonna uuringute teemad ja valdkonnad on üldiselt loogiliselt rühmitatud ja valdkonnad kaetud, siis mereliikluse, kalanduse, merejulgeoleku ja -pääste (sh. merereostustõrje) teemaliste uuringute loend on ebahütlase katvuse ja osalise sisulise kattuvusega ning mõned olulised valdkonnad on loendist välja jäänud. Kuivõrd aga hoonestusloa algatamise otsus annab peamise sisendi keskkonnamõtjude hindamise programmi koostamisele, siis on oluline uuringute nimistu konsolideerimine.

Teeme ettepaneku vastav korrastamine hoonestusloa taotleja, TTJA ja vastavate pädevate asutuste koostöös läbi viia. Korrastatud vajalike uuringute ja teemavaldkondade nimestik

² <https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/app/TTJAhoonestusload>

³ Metsa, R., 205. Irbe väina laevaliikluse ohutuse analüüs ja parandamise võimalused. Tallinna Tehnikaülikool, Eesti Mereakadeemia, Merenduskeskus, Magistritöö

sobiks aluseks ka võimaike teiste tulevate analoogsete hoonestusloa taotluste menetlemiseks.

Samuti tuleb taotleja poolt välja selgitada radarite töö kompenseerimise vajadus, see tähendab viia läbi raadiospektri teadusuuring koos kompensatsioonimeetmete väljapakkumisega kui need peaksid osutama vajalikuks. Tuleb arvestada ka asjaoluga, et 2023.a lähivad mereseirepositsioonid üle KV-le ning nende seisukoht on samuti väga oluline.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Andres Sinimeri
administratsioon, logistikabüroo
büroo juht

Andres Käosoo, 6191184, andres.kaosoo@politsei.ee